

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็ก
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

Participatory Action Research to Develop Child Caregiver Managing
Learning Experiences Child Care Center under Tambon Ban Keang
Municipality Amphoe Dontan Mudahan Province

ผู้วิจัย นางสิริมา พิกุลศรี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ วะสินนท์ (2) ดร. สุรัตน์ ดวงชาทม

Researcher : Sirima phikulsri;

Thesis Advisors : (1) Asst. Prof. Dr. Chanin Vaseenonta (2) Dr.Surat Dongchatom

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร 2) หาแนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร และ 3) ติดตามติดตามผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการ 2 วนรอบ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบบันทึกการประชุม แบบนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

1.1 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ ปัจจุบันผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเดิมที่เคยจัดมา แต่การจัดกิจกรรมยังจัดแบบไม่ค่อยมีจุดหมาย ขาดการบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการเด็กยังไม่เป็นปัจจุบัน

1.2 ปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้ขาดการบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ ขาดการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรมที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งผลผลให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศภายใน พบว่า ผู้ดูแลเด็กทุกคนมีความสมัครใจ และมีความยินดีที่จะเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนำผลการเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ติดตามผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ตำบลบ้านแก้ง อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร ได้ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ ดังนี้

3.1 การพัฒนาในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้แนวทางการพัฒนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เกิดทักษะและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งในการเตรียมจัดประสบการณ์ พฤติกรรมของผู้ดูแลเด็ก และการใช้สื่อการเรียนรู้นั้นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันในการจัดกิจกรรมและการประเมินผลต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพราะผู้ดูแลเด็กยังไม่สามารถกระตุ้นให้เด็กแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ โดยการฝึกคิด ฝึกทำ และจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งการประเมินผลยังไม่หลากหลายเท่าที่ควร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อตัวเด็กตามมาด้วยเช่นกัน จึงดำเนินการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2

3.2 การพัฒนาในวงรอบที่ 2 ได้ดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากวงรอบที่ 1 พบว่า เกิดจากการจัดกิจกรรมที่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร และขาดการประเมินผลที่หลากหลายตามพัฒนาการของเด็กที่มีความแตกต่างกันตามวัยของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ในการดำเนินการในวงรอบนี้ และได้ดำเนินการออกติดตามโดยการนิเทศภายในบ่อยขึ้น ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 – กุมภาพันธ์ 2555 เพื่อแนะนำ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถดำเนินงานในแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลที่ดีต่อตัวเด็กและสร้างพัฒนาการได้อย่างเหมาะสมตามวัย เป็นที่น่าความพึงพอใจแก่คณะกรรมการและผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กอย่างมาก

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) Study and implementation of Managing Learning Experiences Child Care Center under Tambon Ban Keang Municipality Amphoe Dontan Mudahan Province. 2) Guidelines for the care Managing Learning Experiences Child Care Center and 3) The development, implementation, monitoring and evaluation Managing Learning Experiences Child Care Center. This research employed two spirals of a four-stage participatory action research comprising planning, action, observation, and reflection. The target group consisted of the researcher and 5 co-researchers and 14 informants. The instruments used were a Evaluation on test interview observation supervision meetings. Qualitative data were analyzed in forms of content classification and presented in forms of descriptive analysis.

The findings of this research were as follows :

1. Study and implementation of Managing Learning Experiences Child Care Center under Tambon Ban Keang Municipality Amphoe Dontan Mudahan Province.

1.1 State of the learning experience. Summarized as follows. Current child care learning experiences, knowledge and understanding in its original form had not come. Activities but also a little pointless. I lack the experience. Development and evaluation of a child is not present.

1.2 Problems in the learning experience. Summarized as follows. The lack of child care. The correct understanding about the learning experience. The lack of experience behind it. The lack of

development in each child activity that is present. The result is a learning experience as it could be inefficient.

2. The development of a learning experience for the children in the Child Development Center. 1) workshop to improve the care of children, 2) the administrative supervision of all children is voluntary. And are willing to attend the workshop participants to enhance their knowledge. Understanding the learning experience by the Child Development Center of governments and the results writing business plans, learn to practice more efficiently.

3. Follow the development of the child care field is a learning experience. Second cycle.

3.1 The first round of group has carried out a research activity in the field of child development and learning experiences. The development. Workshop to develop a child. And Supervision. Results showed that the children have an understanding of the principles and methods of increasing the learning experience. Skills and can be applied to perform their duties properly. In preparation for the experience. Behavior of the child. And using learning materials that can be processed efficiently. But at the same time in the organized activities and assessments to be adjusted. Because caregivers can encourage children to seek knowledge and self-knowledge through imagination and creative thinking training. The evaluation is not enough variety. This will have an impact on the children as well. Therefore, the development in the second round.

3.2 The second round was conducted Focus Group on Problems arising from the first round of the event that there is still not enough. And a lack of evaluation of the development of children with different ages of children in each of the operations in this loop. The research group has carried out more often followed by supervision. Between November 2554 – February 2555 to guide and assist each other. Which all participants can operate effectively in the field. Generating a positive impact on child development and age-appropriate. It is to the satisfaction of the Board of Directors and parents with the learning experiences of the children very much.

ภูมิหลัง

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นมนุษยชาติ และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ มีการพัฒนาการในทุกด้านที่เหาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและจริยธรรมจะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

และประเทศชาติสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การเป็นมนุษย์จุดเริ่มต้นเป็นสิ่งสำคัญมาก จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่าเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีความเจริญเติบโตมากกว่าทุกๆ ช่วงอายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะพัฒนาทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก

เพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของพัฒนาการสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยา และหลักวิชาการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาสมองของเด็กในช่วงนี้ถือได้ว่าเป็นช่วงที่สำคัญและจำเป็นที่สุด เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วงเวลานี้ย่อมที่จะพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 4)

การจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้จะเป็นรากฐานที่ดีที่ให้แก่ฉลาด คิดเป็น เป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม การจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับเด็กในวัยนี้จึงเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยบุคคลที่มีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็คือ ครูหรือผู้สอนในระดับปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 3)

การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดการพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจทุกคนเพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 3)

ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้เด็กปฐมวัย

ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 4)

ในการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างและหลากหลายไปจากการศึกษาระดับอื่น โดยมีรูปแบบและจุดมุ่งหมายที่จัดแตกต่างกันไปตามสภาพความต้องการนโยบายหรือหลักปรัชญาการศึกษาของแต่ละหน่วยงานที่จัด แต่อย่างไรก็ตามมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมควรมีเป้าหมายเดียวกันคือ ควรเน้นการพัฒนาเด็กทุกๆด้าน (Whole Child) ซึ่งการให้การศึกษอบรมและเลี้ยงดูเด็กในระดับปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมจะมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องเหมาะสมจะส่งผลดีและเป็นรากฐานต่อพัฒนาการและการศึกษาระดับอื่นด้วย ชีวิตในช่วงวัยเด็กตอนต้นหรือระยะปฐมวัยเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างเด็กอายุแรกเกิดจนถึงเริ่มเข้าประถมศึกษาต่างๆ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์ปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือโรงเรียนอนุบาล เป็นสถานที่ที่จะเปิดโอกาสให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ นอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับจากบ้าน และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา ไปพร้อมๆ กันด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยให้เด็กมีชีวิตสมบูรณ์แบบตามที่ได้ปฐมวัยพึงจะมีเพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่พร้อมจะเรียนรู้ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องวิธีสอนให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุข และมีพัฒนาการด้านต่างๆ ไปได้อย่างเต็มที่

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมรวมทั้งเกิดการ

พัฒนาทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลผลิต ประเมินพัฒนาการอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมจัดประสบการณ์ที่จัดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่เด็กควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการเด็กอย่างเป็นองค์รวมจัดขั้นตอนการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก จากใกล้ตัวไปไกลตัว เกิดการเรียนรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายดำเนินการจัดประสบการณ์ตามกิจวัตรประจำวันและแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนดแต่อาจปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นตามสภาพที่เป็นจริงและความสนใจของเด็ก แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับหลักการและแนวทางในการจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546, หน้า 1-2) นอกจากนี้การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยนับว่าเป็นภารกิจที่ผู้ดูแลเด็กต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กปฐมวัยที่ยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้หรือได้น้อย ครูผู้ดูแลเด็กต้องสามารถจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัย และความต้องการของเด็ก อันจะส่งผลให้เด็กได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และจะเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กในอนาคตต่อไป (พิภพ ธรรมประชา, 2550, บทคัดย่อ)

สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านแก้งในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยช่วงอายุ 2 - 5 ปี มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 2 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแก้ง หมู่ที่ 1 บ้านแก้ง ตำบลบ้านแก้ง มีเด็กจำนวน 53 คน มีผู้ดูแลเด็กจำนวน 3 คน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านดง ตำบลบ้านแก้ง มีเด็กจำนวน 48 คน มีผู้ดูแลเด็กจำนวน 2 คน จากผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานที่ 2

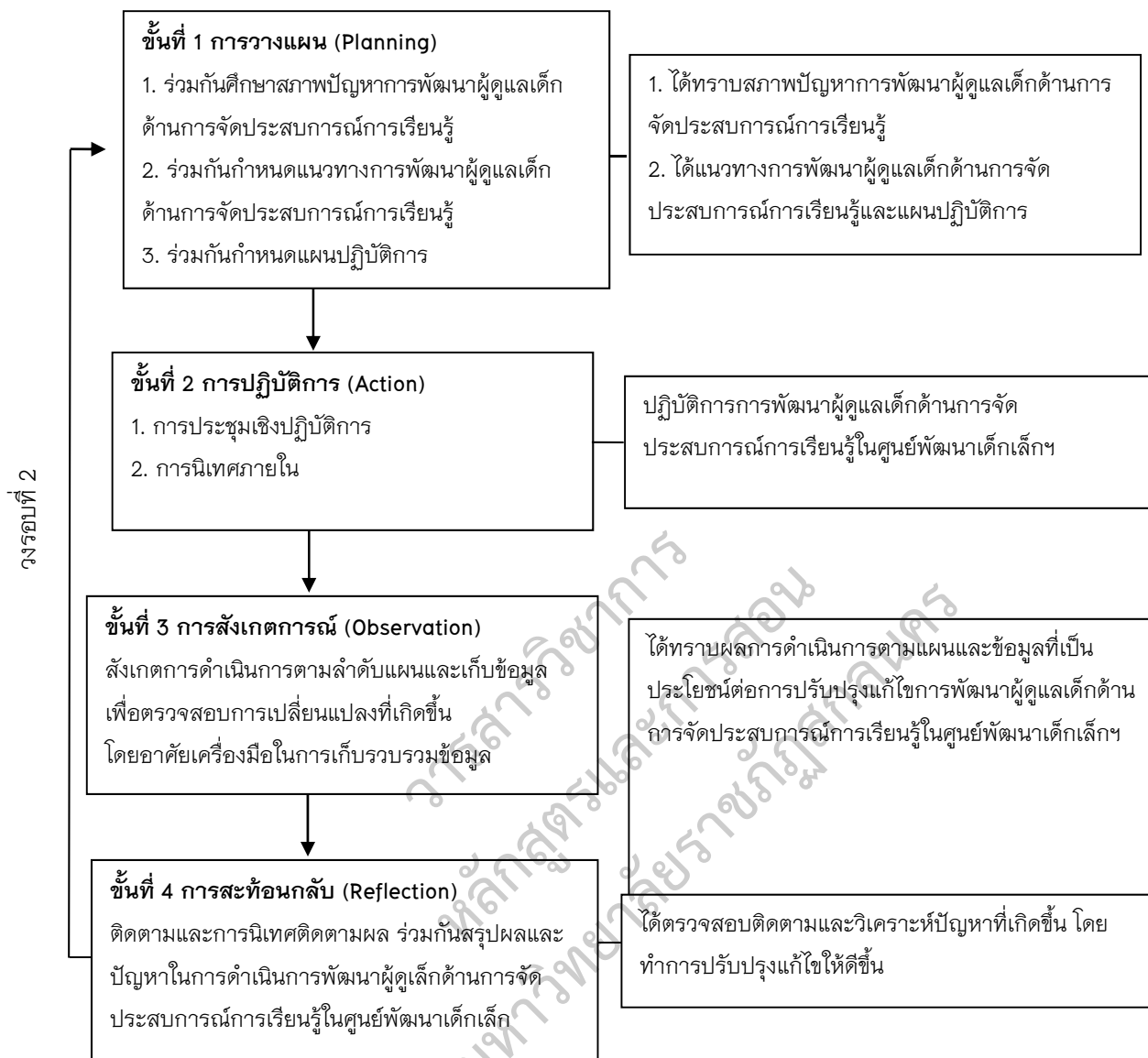
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยกล่าวคือขาดความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรปฐมวัยส่งผลให้ไม่สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมประจำวันไม่สอดคล้องกับเป้าหมายประเมินผลและยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยทำให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ปฐมวัยไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควรจัดการในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมได้ไม่เหมาะสมและไม่เข้าใจบทบาทของผู้ดูแลเด็กอย่างชัดเจน สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านแก้งในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้และความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยเพื่อจะได้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทรวงศึกษาธิการกำหนดซึ่งจะส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้เต็มตามศักยภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 19 คน แบ่งเป็น

1.1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1) ผู้วิจัย จำนวน 1 คน เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดง สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

2) ผู้ร่วมวิจัย เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแก้ง จำนวน 1 คน และผู้ดูแลเด็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง จำนวน 3 คน

1.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 14 คน ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ได้มาโดยพิจารณาคัดเลือกแบบเจาะจงจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง ศูนย์ละ 1 คน

2) ผู้ปกครองเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 10 คน ได้มาโดยการพิจารณาคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละ 5 คน

3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ได้มาโดยการพิจารณาคัดเลือกโดยแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักปลัด สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

4) วิทยากร จำนวน 1 คน ซึ่งมีความสามารถด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (เยาวพา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550, หน้า 105-226) เป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย
2. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การจัดการในชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย
4. การประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
5. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย
6. บทบาทครูปฐมวัย

1.3 ขอบเขตด้านวิธีวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1988, หน้า 1-11, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) ในการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์และการสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยวงรอบที่ 1 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยวงรอบที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ขั้นการวางแผน (Planning) ดำเนินการดังนี้

1.1 ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดปัญหาเป้าหมายที่ต้องการแก้ไข

1.1.1 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแก่ง เพื่อจัดประชุมผู้ดูแลเด็กและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประโยชน์ที่เทศบาลตำบลบ้านแก่งและผู้วิจัยจะได้รับ

1.1.2 ผู้วิจัยอธิบายระเบียบวิธีวิจัยซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1.1.3 ผู้วิจัยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมกันพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทั้งหมดที่มีซึ่งเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วนโดยคัดเลือกเอาปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วนเป็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ปัญหาด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กจำนวนด้านประกอบด้วยด้านการจัดกิจกรรมประจำวัน ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดการในชั้นเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านบทบาทผู้ดูแลเด็ก

1.2 ร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหาที่ต้องการแก้ไข

1.3 ร่วมกำหนดเป้าหมายที่คาดหวังในการแก้ปัญหาเมื่อได้ข้อสรุปแล้วทำการบันทึกพร้อมกำหนดไว้เป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาและติดตามประเมินผล

1.4 ร่วมกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเสนอแนวทางในการพัฒนาด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสารจัดฝึกประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการแก้ปัญหามุ่งการพัฒนา

1.5 ร่วมกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติ เมื่อกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาพร้อมกันแล้วจึงร่วมกันกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติการ ดังนี้

1.5.1 จัดทำโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด

เทศบาลตำบลบ้านแก้งเพื่อเสนออนุมัติงบประมาณตามที่ได้ตั้งไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1.5.2 กำหนดโครงสร้างและใช้เครื่องร่วมกันตามบทบาทเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.3 กำหนดให้ผู้ดูแลเด็กร่วมกันศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

1.5.4 กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

1.5.5 กำหนดติดตามและประเมินผลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.6 กำหนดการสรุปรายงานผลการดำเนินงานทั้งหมด หากผลการดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรต้องดำเนินการวางแผนปฏิบัติใหม่ตามลำดับขั้นตอนอีกรอบ

1.5.7 แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล จำนวน 3 คนมีหน้าที่ในการดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ (Action) โดยการดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนในการแก้ปัญหาที่กำหนดร่วมกันควบคุมกำกับติดตามและประเมินผลและส่งผลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไขซึ่งกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการตามรายละเอียด

3. ขั้นตอนการสังเกตการณ์ (Observation) โดยการใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยที่สร้างขึ้น

3.1 แบบประเมินการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ใช้ประเมินผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

3.3 แบบสังเกต ใช้สังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กเพื่อสะท้อนผลหลังการดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

3.4 แบบทดสอบ ใช้ทดสอบผู้ดูแลเด็กก่อนและหลังการดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

3.5 แบบบันทึกการประชุม ใช้บันทึกการประชุมในช่วงการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในขั้นตอนการวางแผนร่วมกันและขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินโครงการร่วมกัน

3.6 แบบนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก ใช้นิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กในกิจกรรมการนิเทศภายใน

4. ขั้นตอนทวนกลับ (Reflection) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือวิจัย โดยกลุ่มผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตทั้งขณะปฏิบัติและภายหลังการปฏิบัติตามแผนมาร่วมกันวิเคราะห์ ประชุม ปรึกษาหารือ วิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันตามกรอบการวิจัย และสรุปรายงานผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด สรุปและรายงานผลการพัฒนาเพื่อนำไปปรับแผนปฏิบัติใหม่กรณีไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัย 5 ชนิด ได้แก่

1. แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบสังเกต
4. แบบทดสอบ
5. แบบบันทึกการประชุม
6. แบบนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็ก

วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอคอนทาล จังหวัดมุกดาหารครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เกี่ยวกับเอกสารที่จะใช้ในการประชุม เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งตรงตามกรอบแนวคิดของพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอคอนทาล จังหวัดมุกดาหารพัฒนาผู้ดูแลเด็ก โดยผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดโครงสร้างของแบบประเมิน
2. สร้างแบบประเมินตามโครงสร้างเนื้อหาที่กำหนด
3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
4. เสนอแบบประเมินต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
  - 4.1 ดร.สุจิตรา แบบประเสริฐ อาจารย์ประจำสาขาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
  - 4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
  - 4.3 นางทวิกา บำรุงสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
  - 4.4 นายทองศักดิ์ พิภูลศรี วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านนาคำน้อย 1
  - 4.5 นางวิลาวรรณ พิภูลศรี วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนชุมชนโพธิ์ไทร

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

6. ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการหาค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านแก้ง และแจ้งให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับโครงการวิจัย รวมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย
2. ประชุมผู้บริหารเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลเด็กในเทศบาลตำบลบ้านแก้งเพื่อชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินงาน
3. ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการ
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละทางด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กเพื่อวางแผนการพัฒนา
5. นำข้อมูลจากการสำรวจในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กในระยะที่ 2 ว่าผู้ดูแลเด็กมีการพัฒนาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง เพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึก และการประเมินมาจัดแยกเป็นเนื้อหาที่ต้องการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการ

จัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งได้กำหนดวิธีดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้
1. ระยะที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต
สัมภาษณ์ สอบถาม บันทึก และประเมินการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กว่ามี
ปัญหามากน้อยเพียงใด

2. ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการพัฒนา
ผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับ
ปฐมวัย โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยใช้
ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ การ
สอบถาม การบันทึกและการประเมินการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้เพื่อประเมินพฤติกรรมเปรียบเทียบกับระยะที่ 1

2.2 จำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต
การทดสอบ การบันทึก และแบบประเมินเป็นหมวดหมู่
หรือเป็นกลุ่มเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์

2.3 นำเสนอผลการวิจัย โดยใช้รูปแบบวิธีการ
พรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยแสดงผลการ
พัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับ
ปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยด้านการจัดกิจกรรมประจำวัน
สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์
ด้านการจัดการในชั้นเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้
ของเด็กปฐมวัย ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก และด้านบทบาทของผู้ดูแลเด็ก โดยใช้เกณฑ์ให้
คะแนนดังนี้

ระดับและผลการปฏิบัติ มากที่สุด ให้คะแนนเป็น 5

ระดับและผลการปฏิบัติ มาก ให้คะแนนเป็น 4

ระดับและผลการปฏิบัติ ปานกลางให้คะแนนเป็น 3

ระดับและผลการปฏิบัติ น้อย ให้คะแนนเป็น 2

ระดับและผลการปฏิบัติ น้อยที่สุด ให้คะแนนเป็น 1

2.4 นำคะแนนที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ทาง
สถิติ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด,
2545, หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
4.51 – 5.00	มากที่สุด

3.51 – 4.50

มาก

2.51 – 3.50

ปานกลาง

1.51 – 2.50

น้อย

1.00 – 1.50

น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่
ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการคำนวณ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา
ผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล
จังหวัดมุกดาหาร สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายได้
ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล จังหวัด
มุกดาหาร

1.1 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สรุปได้
ดังนี้ ปัจจุบันผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเดิมที่เคยจัดมา แต่การจัด
กิจกรรมยังจัดแบบไม่ค่อยมีจุดหมาย ขาดการบันทึกหลัง
การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการเด็กยังไม่
เป็นปัจจุบัน

1.2 ปัญหาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
สรุปได้ดังนี้ ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง
เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้ขาดการ
บันทึกหลังการจัดประสบการณ์ ขาดการประเมิน
พัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรมที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
เทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
ประกอบด้วย 1) จัดทำและเสนอเพื่อขออนุมัติโครงการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็ก 2) การนิเทศ

ภายใน พบว่า ผู้ดูแลเด็กทุกคนมีความสนใจ และมีความยินดีที่จะเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนำผลการเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ติดตามผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านแก้ง อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร ได้ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วนรอบ ดังนี้

3.1 สรุปผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในวนรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้แนวทางการพัฒนาจัดทำและเสนอเพื่อขออนุมัติโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็ก และการนิเทศภายใน ผลการดำเนินงานพบว่า ผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น เกิดทักษะและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งในการเตรียมจัดประสบการณ์พฤติกรรมของผู้ดูแลเด็ก และการใช้สื่อการเรียนรู้นั้นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันในการจัดกิจกรรมและการประเมินผลต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพราะผู้ดูแลเด็กยังไม่สามารถกระตุ้นให้เด็กแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ โดยการฝึกคิด ฝึกทำ และจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งการประเมินผลยังไม่หลากหลายเท่าที่ควร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อตัวเด็กตามมาด้วยเช่นกัน จึงดำเนินการพัฒนาต่อในวนรอบที่ 2

3.2 สรุปผลการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในวนรอบที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากวนรอบที่ 1 พบว่า เกิดจากการจัดกิจกรรมที่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร และขาดการประเมินผลที่หลากหลายตามพัฒนาการของเด็กที่มีความแตกต่างกันตามวัยของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ในการดำเนินการในวนรอบ

นี้ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการออกติดตามโดยการนิเทศภายในบ่อยขึ้น ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 - กุมภาพันธ์ 2555 เพื่อแนะนำ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถดำเนินงานในแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลที่ดีต่อตัวเด็กและสร้างพัฒนาการได้อย่างเหมาะสมตามวัย เป็นที่น่าความพึงพอใจแก่คณะกรรมการและผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแลเด็กอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ควรจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้มีจำนวนมากขึ้นมากกว่านี้ เพื่อนำไปใช้พัฒนาตนเองและวิธีการจัดการเรียนรู้ต่อไป

1.2 ควรพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้ครอบคลุมทุกด้านด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

1.3 การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณพอสมควร จึงควรให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น

1.4 ผู้ดูแลเด็กควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรและนำไปสู่การจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับเด็กตามวัยอยู่เสมอและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสังเกตพฤติกรรมเด็กแต่ละคนและสามารถนำมาปรับใช้ในชั้นเรียนได้

2.2 ควรจัดทำสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสุขจากสิ่งที่ได้รับ

2.3 ควรมีการจัดการประชุมร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ต่อตัวเองและเข้าใจในความต้องการของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2549). *แนวการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมองของเด็ก*. กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.หน้า 3 และ 12. 19 สิงหาคม 2542.
- เยาวพา เดชะคุปต์ และคณะ. (2550). *ชุดวิชา ECED 801 การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา พงศ์ไพฑิษย์. (2545). “ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ,” *การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Kemmis, S. and Mc Taggart. (1998). *The Action Research Planner*. 3ed Victory : Deakin University Press.